

Bilbon, 1999ko martxoaren 26an

J. Haritschelhar, euskaltzainburua,
H. Knörr, buruordea,
P. Goenaga, idazkaria,
J. A. Arana, diruzaina,
P. Altuna,
M. Azkarate,
P. Charritton,
J. L. Davant,
X. Diharce,
A. Iñigo,
X. Kintana,
E. Larre,
J. M. Lekuona,
Tx. Peillen,
J. San Martin,
J. M. Satrustegi eta
A. Urrutia
euskaltzainak eta
J. L. Lizundia,
idazkariorde-kudeatzailea.

Bilbon, Plaza Barriko egoitzan bildu da Euskaltzaindia 1999ko martxoaren 26an. Bilera goizeko hamarretatik eta hogeita bostean hasi da. Ezkerreko zutabearen ageri dira bildu diren euskaltzainen izenak. Ezin etorria adierazi dute B. Oihartzabalek, F. Ondarrak eta I. Sarasolak.

Euskaltzainburuaren hitzak

Batzar gaietan sartu aurretik, euskaltzainburuak Andres Iñigo euskaltzain berria agurtu du. Lan ona egitea opa dio.

Aurreko batzar-agiriak onartzea

Inoren oharrik gabe onartu dira aurreko hileko bi agiriak.

Hiztegi batua: aurreko zerrendetan zintzilik utzitako hitzak

Aurreko zenbait bileratan erabakitzeke edo osatzeko utzitako zenbait hitz hartu dira lehenbizi eztabaidagai.

Hitz horietako bat *osoko* izenlaguna zen. Zenbaiten ustez, osaera badaezpadakoa du hitz honek. Bestalde, berria izanagatik, zail dirudi baztertzeara, duen hedadura kontuan harturik. Eztabaida luzearen ondoren, botoetara jo da hitz hori zerrendan ezarri ala ez erabakitzeke. 'Batzarrez edo bilerez ari garela' oharra ezarriko litzaioke. Hala onartu da.

Aspaldi onartu zuen Euskaltzaindiak *muna* hitzari sarrera eskaintzea hiztegi batuko zerrendan. Baina zenbait adibidez hornitu beharra ikusi zen. Gaurko bilerara ekarri dira eskatzen ziren adibide horiek. Honako hauek izan dira hautatu direnak: *Ez diezaiozuela inoiz inori hesirik edo munarik ipini; munara igo nahi eta ezin*. Adibide hauez gainera, *Bizk.* dela adieraziko da.

Pagaburu hitza dela eta, lekukotasun bakarra eta behar baino ilunagoa eskaini denez, bigarren itzulirako uztea erabaki da.

Aztertu zen azken zerrendan ere eztabaidarako utzi ziren hitz batzuk. Horietakoak dira **ortuzain** eta **ortulau**. *Ortulau* bigarren itzulirako uztearean alde agertu dira ha-

malau euskaltzain. Beraz, oraingo zerrendatik kanpo geldituko da. *Ortuzain*, berriz, sar-
tzea onartu da. Hemen ere hamalau boto izan dira sartzearen aldeko.

Ostu aditzean *ostuten* ala *osten* behar duen eztabaidatu da ondoren. Bateko eta bes-
teko argudioak entzun ondoren, botoetara jo da: hamaika euskaltzain agertu dira *osten*
formaren alde; bi, *ostuten*-en alde. Beraz, *osten* forma jasoko da zerrendan. Aditzoinak
ere arazoak ditu: *ostu* ala *os*? *Ostu* forma emango da aditzoinerako ere.

Otarrainxka hitzaren grafia eztabaidagarri da. X-rekin idaztearen alde agertu dira
zazpi euskaltzain; bi kontra. Beraz, forma horretan emango da. Bestalde, *otarrainxo* ez
da lehengoaren baliokidetzat emango. Diminutibo soiltzat hartuko da. Beraz, zerren-
datik ezabatzea onartu da.

Paisaia/paisaje bikotearen arteko hautua dela eta, adibide guztiak mende honeta-
koak omen dira. Batasunaren inguruan, *paisaia* forma zabaldu da batez ere. Adibideak,
hala ere, aski berdinak dabilta testuetan. Zenbait euskaltzainen ustez, hitz horri ez
litzaioke lekuri egin behar, ordainak bai baititu (*ikuspegi*, etab.). Azkenean, botoetara
jo da: hamabi boto izan dira *paisaia* formaren alde. Kontrakoa bakarra izan da. Hortaz,
paisaia forma onartu da.

Palota hitza iparraldeko euskaltzainei galdetzeko markatua zegoen zerrendan. *Pa-
lota/palote* arteko auzia da, nonbait. Iritziak entzun ondoren, *palote* forma onartu da.

Panpinatu hitzaren adieraz ere galde egiten du batzordeak. Ez da 'apaindu' soila
'panpina bezala apaindu' baizik. Hori adieraziko da sarrera honetan. Bestalde, *da* eta
du aditza dela esango da.

Pantufla hitza ere iparraldekoiei galdetzeko gisa markatua dator. Eztabaida luzea
izan da. Oraingoz ez da zerrendan agertuko. Aurrerago sartuko da, *zapatilla* hitza be-
zala, eta bien (*pantufla* eta *zapatilla*) ordeko egokiagotzat emango da *txa-
pin/xapin/zapin* hitza, hiru formetatik egokiena zein den erabaki ondoren.

Pankreas/pankrea bikotearen aurrean, M. Azkaratek azaldu duenez, *-s*-rik gabe
agertzea dagokio, onartutako arauaren arabera. Hala onartu da.

Partidu/partida auzia aztertu da ondoren. *Partida* hitzak 'etsai' adiera ere badu eta
hori behar bezala adierazi beharra ikusi da. Beste arazoa da 'joko' adieran zein forma
hobetsi. Dirudienez, XX. mendean *partidu* forma nagusitu da Hegoaldean, nahiz eta
ordu arte *partida* izan nagusi. Gauzok behar bezala aztertu ondoren, honela joango dira
sarrera horiek: **partida-1** 'jokoa'; **partida-2** 'aurkaria' *lana dut partida*. Bestalde, **par-
tidu-1** *Heg. h. partida*; **partidu-2** *Heg. h. alderdi*.

Hiztegi Batuko paso - pikaldi zerrenda onartzea

Lehenbizi, X. Kintanaren oharrak aztertzeari ekin dio batzarrak.

Patari hitzean ohargileak dio ez dela 'abere' soila 'basoan bere kasa bizi den ani-
malia' baizik. Ontzat eman da oharra eta 'animalia' kendu eta 'piztia' dela esango da.

Patin hitzaren bigarren adiera *h. irristailu* ematen da. Honen ordeztu, nahiago du
ohargileak *e. irristailu* ezartzea. Ez da onartu. Beraz, dagoen bezala utzi da hitz hori.

Patxaran hitza sartzea onartu da, 'edaria' adiera emanaz.

Pauso-ren sarreran, *pauso bat eman* adibidea ez du egoki ikusten ohargileak. Ez da onartu. Zerrenda dagoen bezala utzi da.

Pazia hitz ezagunegia ez denez, adiera gisa 'pertz'a' ezartzea onartu da.

Pelegrin hitza Iparraldekoa ez ezik, Nafarroakoa ere ba omen da. Daturik ez dago, ordea, eta gauzak dauden daudenetan uztea erabaki da.

Permititu aditza gaur gutxi erabilia dela dio hitz zerrendak. Ohargileari ez zaio hau zuzen iruditzen. Testuinguru berezietan erabiltzen dela dio. Eztabaida luzea sortu da ondoren. Batzuek ez dute hitza maite, ordainak ere ugari omen dira. Azkenean botoetara jo da hitza kendu ala utzi erabakitzeko. Zazpi euskaltzain agertu dira kentzearen aldeko eta bost, berriz, uztearen alde. Beraz, oraingoz zerrendatik kanpo uztea erabaki da.

Hemen eten egin da hiztegiari buruzko eztabaida eta hurrengo gaiari ekin diote euskaltzainek.

Eskuartekoak

Euskal Irrati Telebistako Administrazio Kontseilurako ordezkari proposamena

Eusko Legebiltzarretik Euskaltzaindiari, beste batzuen artean, izen bat proposatzeko eskatu zaio EITB-ko Administrazio Kontseilurako. Sei erakunde desberdinek dute ordezkaria proposatzeko aukera (Euskaltzaindiak, Eusko Ikaskuntzak, RSBAP-ek, Euskal Herriko Unibertsitateak, sindikatuek eta kontsumitzaileen elkarteek). Sei hauetatik, Legebiltzarrek lau kide hautatuko ditu. Euskaltzainburuak aditzera eman du zuzendaritzak H. Knörr-en izena eman duela.

Eusko Ikaskuntza eta Euskadiko Kutzaren 99ko saria

Aurreko urteetan bezala aurten ere erakunde horien Giza, Kultura, Arte eta Gizarte Zientzien saria deitu dela adierazi du euskaltzainburuak, Euskaltzaindiak norbait proposatu nahi izanez gero. Nolanahi ere, hautagaiak aurkezteko epea apirilaren 30ean amaitzen da.

EUDEL-ekiko hitzarmena

Euskaltzaindiak EUDEL-ekin sinatu berri duen hitzarmenaren berri ere eman zaie euskaltzainei. Hitzarmenaren arabera, biztanle-entitateen izendegia bilduko duen datu-basea osatuko da.

Lehendakariari egindako bisita

Euskaltzainburuak zuzendaritzak Lehendakariari egindako bisitaren berri eman die euskaltzainei. Bilkura hori martxoaren 18an izan zen, Gasteizen, Lehendakaritzan. Euskaltzaindiak eskuartean dituen lanen berri emateko baliagarri gertatu zen ikustaldia. Bartzarrean erabilitako hizkuntza bakarra, gainera, euskara hutsa izan zen.

Nafarroako Euskararen Kontseilurako ordezkari berria

Nafarroako Euskararen Kontseilukide izateko, ordezkari berria izenda dezala eskatu dio Euskaltzaindiari J.J. Marcotegui jaunak.

Eskari hau dela eta, euskaltzainek beren iritziak eman ahal izan dituzte. Gauzak argitu bitartean, eskaria mahai gainean uztea erabaki da.

Azken ordukoak

Charritton jaunak hartu du hitza. Lehenbizi, EITB-ko kontseilurako izena ematea dela eta, komunikabideen garrantziaz pentsatu beharko litzateke. Adibidez, EITB-tik Iparraldeari eskaintzen zaiona ez da euskara batua, beste zerbaiz baizik.

Haritschelhar jaunak erantzun dio gai honetaz beste batean jardun beharko dela. Gainera, H. Knörren izena proposatu izanak ez du esan nahi Legebiltzarrak hura hautatuko duenik. Hautatua gertatzen bada, orduan emango zaio mezua eta Euskaltzaindiaren iritzia zein den.

Charritton jaunak beste kontu bat ere atera du mahai gainera. Iparraldean ere ba omen da euskararen aholku batzorde bat edo. Honen aurrean bi jarrera omen dira: hori ezer ez baino hobe dela uste dutenena eta horrelakorik ez duela merezi diotenena. Euskaltzaindiaren izenean mintzo dena ere, nolabait, lehenbiziko jarreraren aldeko omen da. Honetaz ere Euskaltzaindiak bere iritzia finkatu beharko lukeela uste du Charrittonek.

Arratsaldeko bilkura hasi baino lehen, Carrittonen azken proposamen honetaz erabakiren bat hartuko dela aurreratu du Haritschelhar jaunak.

Azkenik, X. Kintanak gogora ekarri du F. Krutwigen omenaldiko hitzaldian egin-dako eskaria: Krutwigi zubi bat eskaintzea Bilbon. Ideia hau bultza dezala eskatzen dio Kintana jaunak Euskaltzaindiari.

Ordu bata eta erdietan eman da amaitutzat goizeko batzarra.

Euskaltzainburuak
Jean Haritschelhar

Idazkariak
Patxi Goenaga

* * *